Adviesraad Sociaal Domein Nieuwegein

Het College van B&W
Postbus 1
3430 AA Nieuwegein

Contactpersoon V. Hogendoorn
Telefoon 14030
E-mail v.hogendoorn@nieuwegein.nl

Datum 20 juli 2017
Onderwerp
Advies toekomstige uitvoering Wsw

Geacht College,

Hierbij ontvangt u het gevraagde advies op het concept raadsvoorstel "Toekomstige uitvoering Wsw". Ons advies valt uiteen in twee delen; het eerste deel heeft betrekking op de beëindiging van de huidige Gemeenschappelijke regeling met betrekking tot PAUW-bedrijven, het tweede deel op het Lokaal Transformatieplan Wsw gemeente Nieuwegein.

1. Pauw bedrijven

De adviesraad constateert met genoegen dat alle elementen uit haar advies van 15 december 2016 m.b.t. een eerdere versie van dit plan zijn overgenomen. Wij adviseren daarom positief over het definitieve transitieplan PAUW Bedrijven. Wij dringen er wel op aan te garanderen dat bij de overgang naar de nieuwe situatie bestaande cao- en pensioenregelingen behouden blijven voor zowel de medewerkers als de cliënten van PAUW Bedrijven en, indien dat in bijzondere individuele gevallen onmogelijk zou zijn, voor een zorgvuldige regeling te zorgen. Wij vragen speciale aandacht voor mogelijke problemen door de splitsing/versnippering in de pensioenaanspraken bij PWRI, hier dienen tijdig goede afspraken te worden gemaakt.
Ook willen wij erop wijzen dat het hier om een groep burgers gaat die mentaal en/of fysiek kwetsbaar is. Veranderingen in hun leef- en werkomstandigheden kunnen ingrijpend zijn en dit vereist dus een zeer zorgvuldige persoonlijke begeleiding. Wij weten dat dit de aandacht van uw college heeft, maar het kan niet genoeg gezegd worden.

2. Het lokaal transformatieplan

De Adviesraad Sociaal Domein steunt eveneens op hoofdlijnen de voorstellen met betrekking tot de bundeling van de uitvoering Wsw en de Participatiewet in lokale werkteams. Wij onderschrijven volledig wat u in uw raadsvoorstel dd 20 juni 2017 op blz. 4 onderaan en blz. 5 bovenaan schrijft over het gewenst effect van de te nemen maatregelen: een inclusieve arbeidsmarkt, meedoen naar vermogen, ondersteuning van mensen die dit niet kunnen, synergie tussen de uitvoering van de participatiewet, de Wsw en de Wmo. In het bijzonder onderschrijven wij uw woorden dat '...maatwerk het uitgangspunt is: we passen de ondersteuning aan op de talenten, capaciteiten en interesses van mensen' .

Deze ambitie vereist echter wel een enorme inspanning en deskundigheid van alle betrokken personen, organisaties, bedrijven en het openbaar bestuur. Maatwerk beloven is gemakkelijk, maar realiseren niet.

- Met de liquidatie van PAUW Bedrijven zullen veel van de stafmedewerkers en werkbegeleiders van PAUW verdeeld worden over verschillende lokale instanties en locaties. Het is belangrijk dat de geaggregeerde kennis en expertise die bij deze mensen aanwezig is over de problematiek van en de omgang met mensen met een arbeidsbeperking behouden blijft en doorgegeven wordt. Zonder deze kennis en expertise zullen de lokale werkteams niet optimaal kunnen functioneren. Dit verdient blijvende aandacht van de bestuurders van WIL en hun toezichthouders.
- Een belangrijke rol is in uw voorstellen ook weggelegd voor Geynwijs. Het kan niet genoeg benadrukt worden dat ook daar expertise aanwezig moet zijn en dat er een zeer soepele samenwerking en kennisoverdracht tussen de WIL- en de Geynwijsorganisatie moet zijn.
- Aansluitend bij het bovenstaande: er zijn behoorlijke grote cultuurverschillen tussen organisaties die zich met zorg en organisaties die zich met werk en inkomen bezighouden. Een geïntegreerd en 'ontschot' samenwerkingsverband ontstaat niet vanzelf. Een heldere regierol van de gemeente is noodzakelijk.
- Ondersteuning aanpassen aan de 'talenten, capaciteiten en interesses van mensen' klinkt prachtig, maar we moeten ons natuurlijk wel realiseren dat we hier (in veel gevallen, niet alle) te maken hebben met mensen die moeite zullen hebben hun talenten en interesses te doorgronden en te formuleren. Zowel de medewerkers van de werkteams als die van Geynwijs zullen dus moeten beschikken over voldoende professionele vaardigheden in de omgang met deze cliënten om daadwerkelijk maatwerk te kunnen verlenen.
- In dat licht adviseren wij u om, evenals dat bij Wmo mogelijk is, het inschakelen van een onafhankelijke cliëntondersteuner mogelijk te maken en dat min of meer verplicht te stellen.
- Door andere gemeenten aan te laten sluiten (wij denken aan Houten bijvoorbeeld) kan de expertise verder worden uitgebreid. De grenzen van de arbeidsmarkt stoppen immers niet bij de gemeentegrens. Dit biedt tevens een mogelijkheid te komen tot kostenreductie.

Een belangrijke voorwaarde voor het leveren van maatwerk is de aanwezigheid van een goed functionerend lokaal cliëntvolgsysteem, waarin iedere potentiele zorgvrager/arbeidsgehandicapte vanaf het moment van eerste contact geregistreerd is en dat voor alle instanties en dienstverleners toegankelijk is. Privacyregels moeten daarbij in acht worden genomen, maar mogen geen excuus zijn voor het ontbreken van zo'n systeem. Regievoeren op trajecten en vaststellen wat de inzet op maatwerk heeft opgeleverd is immers alleen mogelijk als de informatievoorziening daarop adequaat is ingericht.

Ten slotte nog een meer algemene opmerking. De transformaties in het sociale domein worden ingezet onder de gemeenschappelijke noemer van meer eigen verantwoordelijkheid en autonomie van de burgers. In dat licht is er een beweging gaande om steeds meer burgers uit beschermde of beschutte voorzieningen weg te halen en in de samenleving op te nemen (sociale werkplaatsen, residentiele woonvoorzieningen). Deze beweging wordt breed gesteund door politiek, wetenschap en professionals. En er is ook veel voor te zeggen, zeker vanuit het perspectief van gezonde, mondige en geïndividualiseerde burgers.

Maar er is een keerzijde. Kunnen alle burgers dit aan? Is iedereen – en dan zeker diegenen die zich in een kwetsbare positie bevinden – wel in staat om zijn of haar talenten, capaciteiten en interesses in alle situaties in te zetten? Worden de beoogde effecten, zowel op bestuurlijk/organisatorisch als persoonlijk niveau, bereikt en hoe meten wij dit? En worden wij daar inderdaad gelukkiger van? Het antwoord op deze vragen kennen wij niet, maar verstandig beleid veronderstelt dat rekening gehouden wordt met negatieve of onbedoelde effecten van dat beleid. Recente studies tonen inmiddels afdoende aan dat de zelfredzaamheid van burgers grenzen kent. Onze indruk is dat daar onvoldoende rekening mee wordt gehouden en wij dringen er op aan om in de vormgeving van beleid vangnetten en exit-constructies tenminste op papier in te bouwen. Een nulmeting en vervolgmetingen kunnen (mee) helpen om te kunnen volgen in hoeverre ambities al dan niet gerealiseerd worden.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein
dr. P.J.H. Selten
voorzitter

Voor deze,
Mevr. V.A. Hogendoorn

ambtelijk secretaris